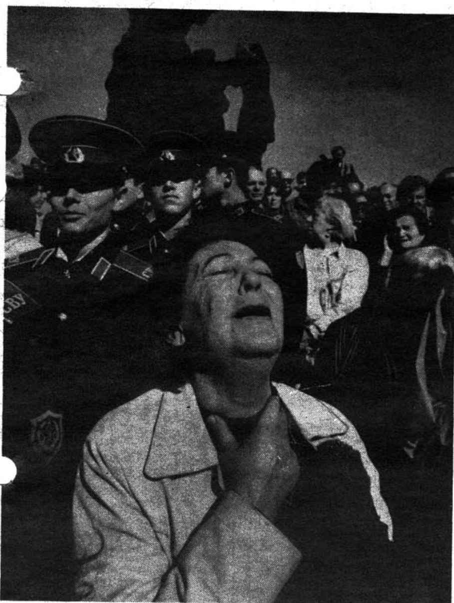
ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради України ◆ № 190 ◆ Вівторок, 1 жовтня 1991 року ◆ Ціна 5 коп.

ПОМИНАЛЬНИЙ ДЕНЬ

3 *Минуло 50 років від початку масових страт у Бабиному Яру. День Скорботи. Поминальний день за єврейським календарем.*

7 *За рішенням ООН сьогодні в усьому світі вперше відзначається Міжнародний день літніх людей.*

ВІЙСЬКОВА ТЕХНІКА — В РОСІЮ

Без дозволу Кабінету міністрів України з військової частини, що дислокується у Ніжині, почалося перекидання бойової техніки в Росію. Близько тридцяти ЗИЛ-131, «Уралів» та інших машин уже виїхали туди. Як повідомив прокурор міста Ніжина В. Іваньков, командир військової частини М. Супронович, дії якого він опротестував, не знав про розпорядження із згаданого питання Голови Верховної Ради України. У день перевірки військові відправили з Ніжина сім будівельних кранів. Їх можна було зупинити на контрольно-пропускних пунктах області, але заступник начальника УВС облвиконкому Г. Полівка на запит прокурора відповів:

— Це не наше питання...

Слід додати, що, за свідченнями працівників міліції, московською трасою постійно йдуть до Росії ешелони бойової техніки. Автокрани у Ніжині стояли «на консервації». Їх тут, до речі, кілька тисяч.

Власна інформація «Голосу України».
Чернігівська область.

ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА

Донецька асоціація соціологів «Ділове співробітництво» провела опитування жителів міста з запитанням: «Кого б ви хотіли бачити на посаді першого Президента України?» Симпатії донеччан розподілилися так: Леонід Кравчук — 52,6%, Вітольд Фокін — 16,3%, Вячеслав Чорновіл — 11,3%, Володимир Гриньов — 8,9%, Ігор Юхновський — 7,1%.

Виступаючи по харківському телебаченню, Чорновіл повідомив, що в разі обрання його Президентом на посаду Прем'єр-міністра він пропонуватиме народного депутата СРСР Володимира Черняка.

ЛАНОВИЙ ЇДЕ В ПОЛЬЩУ

Державний міністр України з питань власності та підприємництва Володимир Лановий з кількома членами своєї команди відправився в Польщу. Ця сусідня країна, яка чи не першою в Східній Європі повернула від соціалізму до капіталізму, привертає нашу увагу вже хоча б тим, що пережила на шляху до ринку шокову терапію.

Кажуть, що вчитися треба на помилках і краще на чужих. Можливо, Україні вдасться уникнути бодай частини з них.

ПРЕЗИДЕНТ СРСР М. Горбачов розцінив як «винятково позитивну» ініціативу президента США Джорджа Буша в галузі ядерного роззброєння, висунуту в п'ятницю. Про це повідомив учора на неофіційному брифінгу представник прес-служби президента СРСР. При цьому він послався на вчорашню телефонну розмову глав двох держав.

ПРЕЗИДЕНТ США Джордж Буш, як і раніше Президент СРСР Михайло Горбачов, погодився з французькою пропозицією провести найближчим часом зустріч керівників чотирьох держав, які мають ядерну зброю в Європі. Про це заявив сьогодні президент Франції Франсуа Міттеран, виступаючи в місті Еврі, недалеко від Парижа, на церемонії відкриття площі прав людини.

УНІЧ із суботи на неділю в районі Дубоссар співробітниками МВС Молдови було затримано й доставлено в Кишинів народного депутата СРСР і РРФСР Миколу Травкіна. Вночі в МВС республіки на зустрічі з журналістами він заявив, що прибув у Молдову для участі в установчій конференції демократичної партії Придністров'я, що проходить у Тирасполі. Після виїзду із Дубоссар автомобіль, який йому надали місцеві військові, було зупинено.

КОЗАЦЬКА КРОВ ПАЛАЄ І ГУДЕ

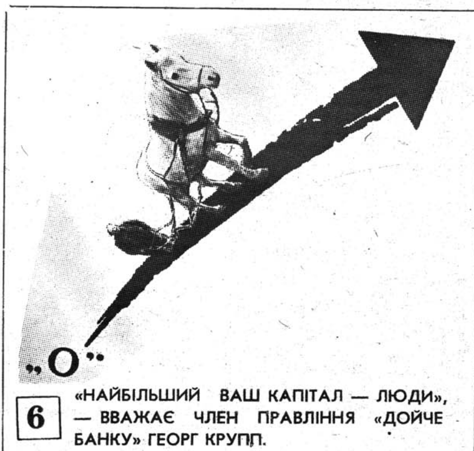
4 *На Буковині урочисто відзначено 370-річчя Хотинської битви*

КАБІНЕТ міністрів України прийняв постанову про закупівлю по імпорту фуражного зерна кукурудзи, Міністерству економіки й Міністерству зовнішньоекономічних зв'язків України разом з Національним банком України доручено вишукати до 10 жовтня ц. р. 45—50 мільйонів доларів.

УЗВ'ЯЗКУ з підготовкою до відзначення 400-річчя з дня народження Богдана Хмельницького Кабінет міністрів України виділив Черкаському облвиконкому на оплату виконаних робіт один мільйон карбованців.

ЗА ПРОГНОЗАМИ західних експертів, у 1995 році в СРСР буде 40 мільйонів безробітних.

„О"

6 «НАЙБІЛЬШИЙ ВАШ КАПІТАЛ — ЛЮДИ», — ВВАЖАЄ ЧЛЕН ПРАВЛІННЯ «ДОЙЧЕ БАНКУ» ГЕОРГ КРУПП.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада України

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
252047
Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:
Приймальня — 446-92-11
Відповідальний секретар — 446-72-63
Завідуючий коректорською 441-84-42, 224-72-54 (телефакс).

ВІДДІЛИ:
парламентський — 441-84-52, 441-85-64,
листів — 441-82-05, 441-29-61,
економіки — 441-88-07,
аграрний — 441-86-18,
міжнародний — 446-91-20,
охорони здоров'я — 441-88-06,
соціальних питань — 441-88-05,
екології — 441-88-59,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,
історії України — 441-88-62,
військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-44,
бухгалтерія — 441-84-00.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Індекс 60955
Тираж 156.200
Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень: у вівторок на 8 сторінках, у середу, четвер, п'ятницю та суботу на 16 сторінках.

ВІЗИТ ДЕЛЕГАЦІЇ ТРИВАЄ

ВАШИНГТОН. (Спец. кор. Укрінформ В. Демиденко). Мені дуже приємно було почути про те, з яким ентузіазмом ідуть перебудовчі процеси на Україні. З якою наполегливістю її керівництво разом з народом виборює свою незалежність, робить перші кроки на шляху утворення дійсно демократичної держави, — сказав під час зустрічі з главою Українського парламенту Л. Кравчуком керівник міжнародного валютного фонду Камдесю. Вона відбулася 26 вересня у Вашингтоні.

Але фонд, як відомо, керується міжнародним правом і може мати справу тільки з суверенними незалежними країнами. У зв'язку з цим голова міжнародного валютного фонду запропонував найближчим часом, десь днів через десять, ще раз зустрінутися, але вже в Києві, щоб проаналізувати ситуацію в економіці України. Виробити програму виходу із кризи потрібно для того, щоб після першого грудня приступити до її реалізації. Це самий реальний шлях. Зараз треба добре попрацювати, щоб запобігти інфляції, розробити концепцію про вільний економічний простір, запровадити вільні ціни. Причому заробітна платня повинна відповідати продуктивності праці.

Л. Кравчук зустрівся також з Президентом Всесвітнього банку Л. Престоном, дав інтерв'ю телевізійній програмі «Сі-ен-ен».

Голова Верховної Ради України поклав квіти до пам'ятника Т. Г. Шевченку у Вашингтоні.

На прес-конференції у національному клубі преси глава Українського парламенту виступив із заявою. Він сказав:

— Мені приємно, що сьогодні на нашу зустріч зібралася така численна журналістська аудиторія. Можливо, у цьому залі є і мої недавні знайомі. Протягом останнього місяця, після того як наш парламент 24 серпня проголосив Акт про державну незалежність України, довелося зустрічатися і мати приємні бесіди з багатьма кореспондентами, в тому числі і з Сполучених Штатів Америки. Не сумніваюся, що присутні в цьому залі глибоко зацікавлені в тому, щоб міцніло взаємовигідне співробітництво між нашими народами і країнами. Так само зацікавлені, як і президент Сполучених Штатів Джордж Буш, з яким я мав приємну можливість спілкуватися у Києві і зараз. У Вашингтоні американська сторона заявила, що хоче поширити рамки стосунків з народом України, будувати міцні економічні зв'язки, сприяти поширенню культурних, суспільних, академічних та професійних обмінів.

Глава Українського парламенту розповів про те, що являє собою Україна, проінформував журналістів про діяльність Верховної Ради, про зміни, що відбуваються у процесі розбудови незалежної держави. Охарактеризував її економічний потенціал, при цьому він зазначив, що за виробництвом споживчих товарів на душу населення Україна значно відстає від багатьох розвинутих країн. Це результат деформованого розвитку структури економіки протягом багатьох десятиліть. Результат панування в Україні тієї тоталітарної згубної системи, яку ми називали соціалістичною. Але в ній по суті нічого соціалістичного не було.

Український народ, — сказав далі Л. Кравчук, — пишається своєю тисячолітньою історією, у якій немало героїчних і водночас трагічних сторінок. Ця історія була пройнята традиціями волелюбства і демократії. Але так вже склалося, що Україна по суті ніколи не була незалежною державою. Щоправда, волею історії їй двічі випадало відродити свою державність — у період визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького та після революції 1917 року. З різних причин ці обидва шанси були втрачені. Сьогодні ми маємо реальну можливість використати третій шанс. І народ України усвідомлює це.

Коли у березні нинішнього року у нас проводився референдум, то на запитання, чи бути Україні суверенною державою на принципах проголошеної торік Верховною Радою Декларації про державний суверенітет — майже три чверті громадян відповіли ствердно. Ми сподіваємося, що на всеукраїнському референдумі першого грудня це рішення парламенту одержить підтримку переважної більшості населення.

Останні події підвели нас до одного принципового висновку: народ України може розраховувати на краще життя тільки за умови співдружності всіх сил, які у нас є, в їх боротьбі за справжню незалежність.

Винятково важливою справою для нас, підкреслив Л. Кравчук, є розробка нової конституції України, її концепцію вже схвалила Верховна Рада. Це буде перша конституція України, як незалежної суверенної держави, вона має визнати пріоритет загальнолюдських цінностей, утвердити принципи соціальної справедливості, загальновизнані норми міжнародного права.

Скажу відверто, становище на Україні зараз складне, особливо у сфері економіки. Скорочується виробництво, загальний дефіцит бюджетних ресурсів досягає 40 мільярдів карбованців. Нині вже по суті зруйновані економічні структури колишнього союзу, рвуться зв'язки між підприємствами різних республік, які раніше трималися більше на адміністративних, ніж на економічних важелях. Вважаємо, одним із невідкладних завдань укладення економічного договору між республіками, суверенними державами, незалежно від того, чи є в них намір об'єднуватись у політичний союз. Водночас важливим напрямом економічної політики ми вважаємо всебічний розвиток підприємницької діяльності. Причому, розробляємо нині такі закони, щоб мали рівні правові умови і колектив державного підприємства, і кооператор, і приватний власник, і бізнесмен з-за кордону. Для всіх хочемо створити належну економічну і ринкову структури, гарантований захист.

Виключно важливою і болючою, сказав далі Л. Кравчук, залишається для [illegible] проблема ліквідації на[illegible]ків чорнобильської катастрофи. Справа ускладнюється у зв'язку з тим, що тепер усі кошти, а їх було зібрано немало, маємо виділяти з республіканського бюджету, шукати у себе всі необхідні ресурси.

Користуючись нагодою, хотів би висловити сердечну подяку всім людям з американського континенту, хто відгукнувся на нашу біду. Подякувати журналістам, які привернули до неї увагу громадськості, наполегливо добиваються, щоб ніколи не повторився Чорнобиль.

На закінчення глава [illegible]аїнського парламенту сказав:

Одним з пріоритетних напрямів нашої зовнішньої діяльності є розвиток добрих відносин із зарубіжними країнами. Ми готові зробити все можливе для спри[illegible] взаємовигідному співроб[illegible]цтву. Суть нашої державної політики, нашої подальшої роботи полягає в тому, щоб фундаментально змінити всю систему, що тривалий час існувала, а не просто пристосувати її до нових умов життя.

Заява Л. Кравчука викликала великий інтерес у присутніх. Більше години він відповідав на запитання.

ІНТЕРВ'Ю Л. М. КРАВЧУКА ТЕЛЕКОМПАНІЇ СІ-ЕН-ЕН

НЬЮ-ЙОРК. (Кор. ТАРС Юрій Кирильченко). Проголошене раніше прагнення України до без'ядерного статусу лишається незмінним. Про це в інтерв'ю, переданому у п'ятницю телекомпанією Сі-Ен-Ен, заявив Голова Верховної Ради України Леонід Кравчук, який завершив дводенний офіційний візит у Вашингтон.

«Україна має намір стати без'ядерною державою, — сказав він. — Україна хоче, щоб та ядерна зброя, яка є на її території, була ліквідована відповідно до міжнародних договорів. Україна стимулюватиме якнайшвидшу ратифікацію договору про скорочення стратегічних ядерних озброєнь. Україна виступає за централне управління ядерними силами. Україна не бажає, щоб на карті світу з'явилося ще кілька ядерних держав. Україна не хоче, щоб був порушений стратегічний баланс».

Кореспондент телекомпанії попросив українського керівника висловити ставлення до подій у Грузії, де останнім часом істотно загострилась внутріполітична обстановка. «Звичайно, це небезпечно,— відповів Л. Кравчук на це запитання. — Але я сподіваюсь, що у грузинів вистачить мудрості, щоб зупинитися. Це повинні вирішувати самі грузини. Ми не можемо втручатись і нікому не слід застосовувати там силу. Але це складна ситуація. Я думаю, у нас — я хочу сказати, на Україні — ситуація стабільна. Після проголошення незалежності всі сили консолідувались. Однак [illegible]ас складна економічна ситуація, і ми зараз вживаємо заходів для того, щоб поправити становище. Серед них — ця поїздка до Сполучених Штатів, зустріч з президентом, діловими людьми. Це — частина наших зусиль, спрямованих на одержання економічної допомоги — у формі кредитів, інвестицій, навчання кадрів, і я сподіваюсь, що ми можемо справитися з цією проблемою».

АМЕРИКАНСЬКА ПРЕСА ПРО ВІЗИТ ЛЕОНІДА КРАВЧУКА

«Вашингтон пост»:

— Згідно із заявою офіційних американських осіб український лідер Леонід Кравчук сказав президентові Бушу, що Сполучені Штати мусять визнати незалежність республік, таких, як Україна, бо центральний уряд у Радянському Союзі більше не існує. Американський президент розмовляв з Кравчуком упродовж однієї години і знову запросив його на попередньо не заплановану нараду ввечері з групою високопоставлених службових осіб, що є рідкісним виявом ввічливості. Це може означати зміну у політиці Білого дому щодо пронезалежницьких елементів, які непокоїли американську адміністрацію перед невдалим заколотом проти Горбачова.

Президент Буш відвідав Україну 1 серпня, відверто остерігаючи її проти «самогубного націоналізму», як він висловився у своїй промові. Цю промову широко тлумачили як підтримку заходів Москви відмовити у незалежності союзним республікам. Учорашня нарада, за словами відповідального представника адміністрації, мала намір виправити наслідки тієї промови і поставити політику уряду США на шлях, що менше пов'язаний з Москвою.

У заяві після зустрічі Джорджа Буша з Леонідом Кравчуком прес-секретар Білого дому Фіцуотер повідомив, що президент накреслив низку заходів для підтримки економічних реформ на Україні, включно з програмою «Корпусу миру», технічною допомогою в галузях продовольства й транспорту, а також поширенням торгівлі.

* * *

«Нью-Йорк таймс»:

— Обидва лідери погодилися провести пізніше наради між спеціалістами для розвитку програм допомоги та майбутніх контактів.

Як дуже важливі всі розцінили слова Буша про те, що Україна займає особливе місце в серцях американців.

* * *

«Крісчен сайєнс монітор»:

—В Україні вже створено міністерство, уповноважене здійснити приватизацію шляхом продажу державних підприємств. Вона має непогані шляхи й транспорт. А найголовніше — дуже працьовитий дисциплінований народ, не заражений «вірусом жебрацтва», таким поширеним в інших частинах колишнього Радянського Союзу.

Як заявив в інтерв'ю Голова Верховної Ради України Леонід Кравчук, його республіка шукає не харчової допомоги, а інвестицій. Такий підхід вказує на психологічну готовність українців «пірнути» в бурхливі води вільного підприємництва. Це свідчить про творчість, ініціативу й впевненість у власних силах українців, що є дуже важливим для всіх, хто прагне побудувати нове багате суспільство і торгувати з рештою світу.

ПОМИНАЛЬНИЙ ДЕНЬ

СТОЇМО сьогодні перед чорною стіною плачу народу єврейського і народу українського, — говорив на мітингу, присвяченому 50-річчю однієї з найжахливіших трагедій XX століття, державний міністр охорони природи і навколишнього середовища письменник Юрій Щербак, — перед стіною смутку та журби всіх народів світу. Схиляємо свої голови перед світлою пам'яттю безневинних жертв німецького націонал-соціалізму, перед малими дітьми, жінками, старими і хворими людьми. Погляньмо на вересневе сонце і небо, на осінні київські дерева і уявімо, як рівно 50 років тому те саме сонце присвічувало кривавій бійні у Бабиному Яру.

На той момент, коли наші читачі знайомитимуться із цими нотатками, вони вже знатимуть про чимало які події, пов'язані із відзначенням 50-річчя трагедії Бабиного Яру. І, звісно, нема сенсу знову детально зупинятися на різноманітних прес-конференціях, фотовиставках, кінофестивалі «Бабин Яр». Радіо і телебачення приділило чимало своїх передач, щоб поінформувати про перебіг подій. А мітинг-реквієм на місці масових страт дивилася вся Україна.

І все ж ми ще не раз будемо повертатися до цих сповнених болісного прозріння і гіркоти днів. Бо незабаром закінчиться меморіальний тиждень, але поштовх душі і серцю, який він дав, обов'язково принесе свої результати. Адже думаємо ми сьогодні не тільки про минуле, думаємо про майбутнє. Думаємо над тим, як зробити так, щоб подібні трагедії ніколи не повторились на землі України.

ІСТОРІЯ ця почалася у вересні 1941 року. Був такий же сонячний день, з легким шурхотом падало пожовкле листя з київських каштанів, леготів осінній вітерець і гинули діти. Майже половина серед убієнних тут, на цьому місці, діти. Спочатку єврейські, потім українські, російські, польські, білоруські... Потім вселенська братська могила, своєрідна гекатомба, символ того майбутнього, яке заготував фашизм для людей землі. З часом чиїсь «мудрі» голови вирішили спорудити тут парк відпочинку із веселими атракціонами. А потім була прорвана дамба на Київському морі і намита пульпа, хлинувши на Київ, забрала не одне життя. Знову явилася смерть, як пересторога, як віщий знак: не можна забувати, не можна бути байдужими.

Сьогодні йдуть і йдуть до гранітного пам'ятника у Бабиному Яру люди із запаленими свічками і кладуть квіти на плити. Воїни покладають велетенську гірлянду слави, тужливо плаче скрипка і витирають сльози учасники мітингу-реквієму.

Старенька бабуся, притискаючи свічу до грудей, гладить плечі солдатів, які несуть гірлянду. Гладить одного за одним, нікого не минаючи, і губи шепочуть: «Живіть, синочки! Не покидайте Україну!»

— Це трагедія не тільки єврейського народу, — зазначала на спільній прес-конференції народного Руху і Республіканського товариства єврейської культури, яка цими днями відбулася в актовому залі Спілки письменників України, народний депутат України Лариса Скорик. Це трагедія всього народу України. Бабин Яр стоїть в одному ряду з голодомором 33 року і Биківнею 37-го. Лице тоталітаризму скрізь однакове — лице людиноненависництва, лице смерті.

Зовсім не випадково в списку організаторів меморіальних заходів немає жодної інофірми, зарубіжних спонсорів. Суверенна Україна, запрошуючи гостей із усього світу, всі витрати взяла на себе, тим самим показуючи ставлення молодої демократичної держави до цієї трагедії. В ці ж дні було прийняте рішення про побудову на місці масових страт євреїв та людей інших національностей нового меморіального комплексу. Віриться, що буде він зроблений кров'ю серця. І ще одне рішення — про відновлення Стіни пам'яті, по-варварськи поруйнованої на Байковому кладовищі. Про це повідомив на прес-конференції в Будинку кінематографістів голова Спілки кінематографістів України Владлен Кузнецов. Усі ці довгождані рішення — в одному ряду нашого духовного відродження. На цій же прес-конференції Алла Гербер, член Всеросійського антифашистського комітету, вітаючи учасників, застерігала проти забуття:

«В Освенцімі кожен народ має свій барак, у якому відбита історія знищення людей даної національності у концтаборі. І ось у 1968 році, коли євреї вже вдруге виїжджали з Польщі, а виїжджали ті євреї, які повернулися після війни, врятувавшись від геноциду, а тепер знову були гнаними, я відвідала цей страхітливий музей. Усі бараки були відкриті, тільки єврейський чомусь був закритий на ремонт. Мій друг поляк, редактор католицької газети Єжі Турович добився дозволу оглянути експозицію, яка починалася написом «Ще нічого не трапилось». А далі все те, з чим ми уже стикалися: і «бий», і «котіться», і «бий жида», і так далі. І фото перших стариків, у яких кидали камінюками, і перших дівчат, зґвалтованих тому, що вони — єврейки, і «юде... юде... юде...». І так без кінця. Ще жодного вбитого. Ще жодного пострілу. А в кінці напис: «Тут ще нічого не трапилось, а там ще тільки принижували людську гідність...»

В ОДНОМУ ряду із виступом Алли Гербер пролунав і виступ посланця братньої Білорусії Алеся Адамовича.

«Ми приїхали сьогодні не тільки віддати шану людям, які зазнали такої страшної долі. Крім усього іншого, я радий можливості приїхати на Україну саме сьогодні і подивитись, що тут робиться. Нещодавно я запитував у свого друга Дмитра Павличка, як у вас вирішується питання з мовою? Він сказав: «А ми так вирішили: говори, як хочеш, пиши, як хочеш, якщо тобі 30—40 років. Є діти, дитячі садки, школи, треба починати з цього. І не силкувати людей, не силувати їх, не робити противників нашої мови і культури з тих, хто міг би бути союзником». Я весь час про це розповідаю своїм білорусам, покладаючись на ваш досвід. Ви стаєте країною толерантності, поваги до інших націй, стаєте великим прикладом для всіх колишніх союзних республік. І проведення днів Бабиного Яру — частина цього загального демократичного процесу, який проходить в Україні і надзвичайно важливий для всіх її сусідів».

СВОЄРІДНИМ контрапунктом вшанування жертв Бабиного Яру став виступ на мітингу-реквіємі заступника Голови Верховної Ради України В. Б. Гриньова:

— У серці кожного з нас свій Бабин Яр і подібні йому. Це особливе місце. Але з чим ми сьогодні підемо звідси? З цієї площі.

Я нещодавно був в Єрусалимі, там, де основи нашої цивілізації, там, де багато святих місць. І звідти, від каміння Єрусалима тягнеться ниткою трагічна історія єврейського народу. Важко сьогодні оцінити те, що відбулося тут, але можна оцінити те, що ми маємо тепер, і можна запитати себе. А що ми можемо зробити, дивлячись у майбутнє? Чи зможем ми сьогодні перервати цю трагічну ноту? Коли прекрасні в своїй основі ідеї вимагають жертв. І цими жертвами стають цілі народи. Чи зможемо ми сьогодні по-іншому підійти до самого поняття щастя людей? Усвідомити, що не можна будувати щастя на приниженні хоча б однієї найбільш приниженої і самотньої людини? Давайте спробуємо побудувати нашу суверенну Україну такою, яка не потребує жертв. Щоб поняття суверенності було механізмом для щастя людей, а не метою. Спробуємо перервати ту трагічну нитку, яка, на жаль, народжується щодня і щодня вимагає, щоб за щастя боролися гуманними, цивілізованими методами, своїм інтелектом, своїми поглядами, своєю душею. Кров Бабиного Яру волає, кров мільйонів жертв в Україні вимагає цього.

Наталя ДЗЮБЕНКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

ФЕСТИВАЛЬ БЕЗ ВИНАГОРОД

28 вересня у республіканському Будинку кіно урочисто відзначили відкриття міжнародного кінофоруму «Бабин Яр. Нетерпимість». Виступаючи на прес-конференції, яка передувала урочистостям, народний депутат СРСР Алесь Адамович згадав, як дідусь у білоруському селі мовив, спостерігаючи за розстрілами євреїв: «На євреях замісять, з білорусів спечуть...» Найпершою ознакою нацизму є розпалювання міжнаціональної ворожнечі. Ознакою радянської системи стало нівелювання національностей з прихованим, але відчутним присмаком антисемітизму. Саме тому, мабуть, з керівних кабінетів ЦК КПУ вийшов наказ про залиття бетоном «Стіни пам'яті» Ади Рибачук та Володимира Мельниченка.

Оплесками зустріли учасники і гості кінофоруму повідомлення про те, що уряд України ухвалив рішення про відновлення роботи у Бабиному Яру А. Рибачук та В. Мельниченка.

Наслідком імперської політики стала і заборона зйомок фільму «Блукаючі зірки» режисера В. Шиловського. Прем'єрний показ цієї доброї і ніжної оповіді про життя талановитого, нещасного, звідусіль гнаного народу відбувся у Будинку кіно 29 вересня. Рідко у кінозалах лунають оплески, а тут зал вітав авторів фільму стоячи...

У день відкриття кінофоруму відкрилася і виставка «Єврейські кінематографісти на Україні. 1910—1945 роки». Ми майже нічого про них не знаємо. Але ж винищуючи єврейське мистецтво, політики новітньої імперії знищували й згадки про українське. Долі наших митців у цьому майже однакові.

Нагороди на кінофорумі «Бабин Яр» не присуджувались. Та не тільки цим відрізнявся фестиваль від інших. Тут зібралися люди, яким болить пошесть нацизму, і кожен з яких висловлює незгоду з цим, як може...

Катерина ВОРОНЕНКО.

Телеграфним рядком з Вінниці

ДОЛЯ ЛЕНІНА — У НАШИХ РУКАХ

Щовечора вінничани дискутують на центральній площі — як краще вчинити з пам'ятником. Переважають гасла: «Геть більшовицького ідола!», «Ленін — кат українського народу!». Але останнє слово — за депутатами міськради.

РАЙКОМ ДІЄ. І НЕ В ПІДПІЛЛІ

Продовжує користуватися своїм службовим кабінетом та автомашиною колишній секретар Вінницького райкому КПУ Сергій Окаєвич. Очевидно, не випадково на другому поверсі адмінприміщення можна прочитати на клаптику паперу напис: «Райком тимчасово закритий». Та й опечатували його зацікавлені особи: партапаратники і ті члени райвиконкому, які теж «родом з партії». Печатки міліції з'явилися значно пізніше. Цю інформацію надрукувала обласна приватна газета «Вінницькі вісті».

ГРАЄ НА ВОЛИНЦІ МУНІЦИПАЛІТЕТ

Члени комісії, яка має розділити партійне майно, не знають, кому віддати приміщення обкому КПУ і міськкомівське. Хоча є у них відкритий лист представників інтелігенції міста із закликом передати приміщення міському обласному художньому музею.

РЕКВІЄМ-ПАНАХИДА

У П'ятничанському лісі міста Вінниця на місці масових розстрілів євреїв обласне культурологічне товариство спільно з громадськістю провели реквієм-панахиду. Завітали сюди й представники Нью-Сквирської общини (США), раввін Бердичевський і Вінницький Саламон Брайєр.

БИЙ, ГУЛЯЙ!..

Скоро мине рік з того часу, коли прислужники партапарату під дзвінку мідь духового оркестру вчинили розправу над народним депутатом України Олександром Гудимою. Відтоді змінився і обласний прокурор, а результати слідства у наявності — злочинці гуляють на волі.

РЕПЕТИЦІЙНО ПІКЕТУЮТЬ

Близько тижня демократичні сили області пікетують приміщення облвиконкому. Основна вимога — відставка його голови Миколи Дідика, народного депутата України, який заплямував себе догідливою покорою у дні перевороту. Подейкують, що демократи вимагатимуть відставки ще 17 осіб на сесії облради, яка розпочнеться 17 жовтня. Поки ж триває передсесійна репетиція.

Валерій ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Життя Рад

МІСЬКРАДІ — ПАРТІЙНУ КВАРТИРУ

Прийнято спільне рішення виконавчих комітетів Кіровоградської обласної та міської Рад народних депутатів «Про майно обласного комітету Комуністичної партії України». Згідно з цим рішенням міськвиконком приймає на свій баланс приміщення колишнього обкому, колишнього будинку політосвіти, колишніх райкомів та гаражні будівлі обкому разом з майном, яке в них знаходиться.

Приміщення обкому передається місту для розміщення міської Ради, виконавчого комітету та його служб. Як відомо, до цього часу міськрада не мала власного приміщення. Вона розташована в орендованій у облвиконкому частині будинку Рад, а її служби розкидані по всьому місту, що дуже незручно кіровоградцям.

Колишній будинок політосвіти стане будинком культури виробничого об'єднання по сівалках «Червона зірка» та заводу «Гідросила». Бібліотека будинку політосвіти, яка обслуговувала лише номенклатурних працівників, стане міською.

У зв'язку з переселенням міських служб з'являється можливість виділити гідні приміщення для одного з районних судів, для міської міліції, облтелерадіокомітету.

Власністю в рівних частинах облвиконкому та міськвиконкому стали: готель, який будувався обкомом, обласне видавництво та недобудоване приміщення Кіровоградського райкому КПУ.

Ніна ПТАШКІНА.

Кіровоград.

Вибори Президента

СКАЖИ МЕНІ, ХТО ТИ?

По глибинних районах Херсонщини здійснює поїздку претендент у кандидати на пост Президента України Левко Лук'яненко. Тепло зустріли гостя і в Херсоні. На площі Героїв Сталінграда більше двох годин тривала його зустріч з жителями міста.

На моє запитання, чи поділяє він думку про те, що Херсонщина вважається порівняно спокійним регіоном, народний депутат України відповів:

— Спокій здається мені оманливим. Частина колгоспів та радгоспів, а точніше — їх керівники, які співчувають старим часам, ухиляються від виконання державного замовлення на хліб, псують продукцію. Це далекоглядна позиція, розрахована на те, щоб загальмувати шлях народу до реальної незалежності України. У Новотроїцькому районі я сам бачив, як льрів'янам відмовили у закупівлі цибулі.

— Чи зверталися жителі нашої області до вас як до депутата?

— Були звернення, а точніше — претензії до колишнього прокурора республіки Потебенька, інформація про його гріхи. Я передав листи у відповідні комісії Верховної Ради.

— А як ви оцінюєте свої шанси на завоювання довір'я у населення Херсонщини?

— Люди зустріли мене привітно. Звичайно, не беру до уваги нікчемні епізоди, коли, певно, з провокаційною метою дехто намагався зіпсувати атмосферу довірливих зустрічей з трудівниками вашого чудового краю. Бачу, що всіх тепер цікавлять і програми майбутніх кандидатів, і їх особистості. Протиріччя й сумніви неминучі, але кожного турбує доля нашої України.

Іван КАЛИНИЧЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Херсон.

ЗВ'ЯЗКИ ЗМІЦНІЮТЬ

Згодиться

Завершилися дні Нюрнберга у Харкові. Це вже не перший обмін офіційними делегаціями між порідненими містами. Однак нинішній візит баварців до Харкова цікавий перш за все тим, що у складі делегації — небувала кількість бізнесменів, які, як заявлено на прес-конференції, не жалкують, що відвідали наше місто і зав'язали партнерські стосунки з харківськими підприємствами. За словами голови Харківського міськвиконкому Є. Кушнарьова і обербургомістра Нюрнберга пана П. Шенляйн, ділові контакти між Східною Україною і Північною Баварією викликають інтерес перш за все близькістю економічного потенціалу двох міст. Підприємці Нюрнберга готові укласти з харків'янами довгострокові договори, а стримує їх поки що лише відсутність відповідного законодавства на Україні.

Однак вже тепер у Харкові відкрито магазин, що торгуватиме виключно німецькими товарами. Набуде розвитку гуманітарна допомога, особливо потерпілим харків'янам внаслідок аварії на ЧАЕС.

Планується також відкрити авіалінію Харків — Нюрнберг, поліпшити зв'язок, підписати довгострокові угоди, що буде лише сприяти контактам ділових людей.

Варто додати, що в ці дні харків'яни відзначили день свого міста, якому, як свідчить легенда, вже 335 років.

Микола КОСИЙ,
власний кореспондент «Голосу України».

Харків.

Кінець! Початок!..

БЕЗ НАДІЇ СПОДІВАЄТЬСЯ ПОВЕРНУТИСЯ

ранкова газета «Київський вісник»

Чесно кажучи, мурашки пробирають, коли рідна газета прощається з тобою, читачем. Щось ніби живе відривається. Так, це емоції. Ввійшовши у щільні шари ринкової атмосфери, ми, звісно, враз не можемо стати прагматиками. Й тому емоції. Й тому розгубленість. Щось із цього прорівається заключним акордом у ранковій газеті «Київський вісник», останній випуск якої побачив світ минулої п'ятниці. Колектив журналістів низько кланяється читачам. Майже безнадійно заявляє: «Йдемо в бій, щоб повернутися!» Просить своїх прихильників вважати «Київський вісник» порядним. Покаяння і надія, чорні фарби графічного оформлення і відчайдушні благання допомоги — лейтмотив останнього номера.

Болісний шлях видання. Від слухняно - кишенькового органу міськкому партії, що запопадливо боровся з «націоналістами - бандерівцями», «рятував» партійну організацію міста від рухівців, у шельмуванні демократів старався бути праведнішим за папу римського — до справді незалежної ранкової газети. Усе це не могло не позначитися на якості публікацій, авторитеті газети, який падав, аж поки колектив не взяв у свої руки її тематичне спрямування. І ось тепер, коли переважили прогресивні сили, коли відкрився простір для чесної роботи, — наближається фатальний кінець. А може, це початок?

Людмила БАРАНЕВИЧ.

Телеграфним рядком з Севастополя

САКСЬКИЙ ВАРІАНТ

По дві тонни продукції щодня випускає спільне підприємство, створене Сакською райспоживспілкою і кооперативом «Арго». СП спеціалізується на випуску кулінарних виробів та напівфабрикатів з м'яса й овочів. Щодня до магазинів міста і району завозиться смачна й дефіцитна продукція.

ІТАЛІЙЦІ В КРИМУ

У Симферополі зареєстровано спільне радянсько-італійське підприємство «Сигам-Карат». Воно займатиметься вирощуванням сільськогосподарської продукції, її переробкою та реалізацією. Продукція буде поставлятися не лише Криму та Україні, а й на експорт.

ДИХАТИ ЛЕГШЕ, ВИЖИТИ — ВАЖЧЕ

Уряд Кримської АРСР ухвалив рішення про перепрофілювання оксіацетинового виробництва Перекопського бромзаводу. Кримчани зможуть зітхнути з полегшенням. Але у пресі дедалі частіше з'являються повідомлення про зростання кількості захворювань на дизентерію та холеру. А бромний завод — єдиний у країні виробляє продукт, з якого одержують ліки для боротьби саме з цими хворобами.

РЕЄСТРАЦІЯ ЗОРЯНИХ ВИБУХІВ

Спеціалістами конструкторського бюро «Прибой» Севастопольського приладобудівного інституту фізики Землі АН СРСР розроблено лазерний деформограф. Цей прилад може реєструвати землетруси різноманітної етиології. Астрофізики сподіваються з його допомогою реєструвати вибухи наднових зірок.

МОВОЮ НАЩАДКІВ ЕЛЛАДИ

На базі середньої школи № 7 міста Ялти організовано півторамісячні курси по вивченню новогрецької мови.

Олексій ПЕТРУСЬ.

Першоджерела

ЗАСВІТИЛА БОЖА ІСКРА

Копія пречистої холмської Божої матері, яку привіз 1925 року митрополит Діонісій, зберігається донині у єдиній в Холмі православній церкві святого Іоанна Богослова. На прохання Волинської крайової організації товариства «Холмщина» в Луцькій автокефальній православній церкві відбулося свято різдва Богородиці. Заслужений майстер народної творчості України Надія Горлицька, донька отця Гавриїла, що був свого часу настоятелем Холмської церкви, подарувала храму копію цієї чудодійної ікони.

Богдан БЕРЕКЕТА,
журналіст.

Луцька область.

...тя Рад...

...РТІЙНУ КВАРТИРУ

Ради, виконавчо-
та його служб.
цього часу мі-
мала власного
Вона розташо-
дований у облви-
тині будинку
ужби розкидані
сту, що дуже не-
градцям.
будинок політос-
удинком культу-
об'єднання по
рвона зірка» та
росила». Бібліо-
політосвіти, яка
лише номен-

клатурних працівників, стане міською.

У зв'язку з переселенням міських служб з'являється можливість виділити гідні приміщення для одного з районних судів, для міської міліції, облтелерадіокомітету.

Власністю в рівних частинах облвиконкому та міськвиконкому стали: готель, який будувався обкомом, обласне видавництво та недобудоване приміщення Кіровоградського райкому КПУ.

Ніна ПТАШКІНА.

Кіровоград.

...резидента

...НІ, ХТО ТИ?

державного
хліб, псують
Це далекоглядна
рахована на те,
вати шлях на-
ьної незалежно-
у Новотроїцько-
сам бачив, як
мовили у за-

...рталися жителі
до вас як до

вернення, а точ-
тензії до колиш-
ора республіки
інформація про
передав листи
комісії Верхов-

— А як ви оцінюєте свої шанси на завоювання довір'я у населення Херсонщини?

— Люди зустріли мене привітно. Звичайно, не беру до уваги нікчемні епізоди, коли, певно, з провокаційною метою дехто намагався зіпсувати атмосферу довірливих зустрічей з трудівниками вашого чудового краю. Бачу, що всіх тепер цікавлять і програми майбутніх кандидатів, і їх особистості. Протиріччя і сумніви неминучі, але кожного турбує доля нашої України.

Іван КАЛИНИЧЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Херсон.

...ЗМІЦНІЮТЬ

ж Східною Ук-
ніченою Баварі-
інтерес перш
кістю економіч-
двох міст.
Нюрнберга гото-
харків'янами
договори, а
поки що лише
ловідного за-
Україні.
тепер у Хар-
магазин, що
виключно ні-
варами. Набуде

розвитку гуманітарна допомога, особливо потерпілим харків'янам внаслідок аварії на ЧАЕС.

Планується також відкрити авіалінію Харків—Нюрнберг, поліпшити зв'язок, підписати довгострокові угоди, що буде лише сприяти контактам ділових людей.

Варто додати, що в ці дні харків'яни відзначили день свого міста, якому, як свідчить легенда, вже 335 років.

Микола КОСИЙ,
власний кореспондент «Голосу України».

Харків.

...Початок!..

...ЄТЬСЯ ПОВЕРНУТИСЯ

...Київський вісник»

адійно заявляє:
щоб повернути
своїх при-
жати «Київсь-
порядним. По-
чорні фарби
рмлення і від-
гання допомоги
останнього

...лях видання.
кишеньково-
ському партії,
боровся з
ми - бандерівця-
партійну ор-
від рухівців,

у шельмуванні демократів старався бути праведнішим за папу римського — до справді незалежної ранкової газети. Усе це не могло не позначитися на якості публікацій, авторитеті газети, який падав, аж поки колектив не взяв у свої руки її тематичне спрямування. І ось тепер, коли переважили прогресивні сили, коли відкрився простір для чесної роботи, — наближається фатальний кінець. А може, це початок?

Людмила БАРАНЕВИЧ.

Телеграфним рядком з Севастополя

САКСЬКИЙ ВАРІАНТ

По дві тонни продукції щодня випускає спільне підприємство, створене Сакською райспоживспілкою і кооперативом «Арго». СП спеціалізується на випуску кулінарних виробів та напівфабрикатів з м'яса й овочів. Щодня до магазинів міста і району завозиться смачна й дефіцитна продукція.

ІТАЛІЙЦІ В КРИМУ

У Симферополі зареєстровано спільне радянсько-італійське підприємство «Сигам-Карат». Воно займатиметься вирощуванням сільськогосподарської продукції, її переробкою та реалізацією. Продукція буде поставлятися не лише Криму та Україні, а й на експорт.

ДИХАТИ ЛЕГШЕ, ВИЖИТИ — ВАЖЧЕ

Уряд Кримської АРСР ухвалив рішення про перепрофілювання оксіцетинового виробництва Перекопського бромзаводу. Кримчани зможуть зітхнути з полегшенням. Але у пресі дедалі частіше з'являються повідомлення про зростання кількості захворювань на дизентерію та холеру. А бромний завод — єдиний у країні виробляє продукт, з якого одержують ліки для боротьби саме з цими хворобами.

РЕЄСТРАЦІЯ ЗОРЯНИХ ВИБУХІВ

Спеціалістами конструкторського бюро «Прибой» Севастопольського приладобудівного інституту фізики Землі АН СРСР розроблено лазерний деформограф. Цей прилад може реєструвати землетруси різноманітної етиології. Астрофізики сподіваються з його допомогою реєструвати вибухи наднових зірок.

МОВОЮ НАЩАДКІВ ЕЛЛАДИ

На базі середньої школи № 7 міста Ялти організовано півторамісячні курси по вивченню новогрецької мови.

Олексій ПЕТРУСЬ.

Першоджерела

ЗАСВІТИЛА БОЖА ІСКРА

Копія пречистої холмської Божої матері, яку привіз 1925 року митрополит Діонісій, зберігається донині у єдиній в Холмі православній церкві святого Іоанна Богослова. На прохання Волинської крайової організації товариства «Холмщина» в Луцькій автокефальній православній церкві відбулося свято різдва Богородиці. Заслужений майстер народної творчості України Надія Горлицька, донька отця Гавриіла, що був свого часу настоятелем Холмської церкви, подарувала храму копію цієї чудодійної ікони.

Богдан БЕРЕКЕТА,
журналіст.

Луцька область.

КОЗАЦЬКА КРОВ ПАЛАЄ І ГУДЕ

Тисячі людей з усіх куточків України зібрались в останні вересневі дні на крутосхилах Дністра, щоб пошанувати славних героїв, які року Божого 1621-го здолали тут, під стінами грізної твердині, турецьких поневолювачів.

Опівдні на виднокола з'явився гурт під золоченими хоругвами, попереду якого двоє літніх людей у козацьких жупанах несли портрет Петра Сагайдачного. Були то земляки славного гетьмана з села Кульчиців Самбірського району Львівської області. З ними я провів ніч на березі Дні[illegible] біля пал[illegible] ватри. Ми[illegible]рили в ка[illegible] козацький куліш, співали давніх пісень про хороброго Конашевича та його бойових побратимів. Відновлювали в пам'яті героїчні епізоди Хотинської битви. Я був приємно вражений обізнаністю цих простих людей, їх глибоким розумінням цього складного періоду нашої національної історії.

Нам упродовж багатьох літ читали її з чужого голосу. У рафінованих опусах Хотинській битві відводились скупі рядки, щоб не дай Боже, не в[illegible]лася в голові [illegible]раїнця і[illegible] патріотизму [illegible]у ще довго їтимемо ми до істини, долатимемо історичний лікнеп.

Ніби прожекторами висвітлили [illegible]алі «давн[illegible] минулих дн[illegible] науков[illegible] [illegible]ретична конференція, проведена в Хотині. В ній взяли участь українські та польські історики, які спеціалізуються на вивченні Хотинської війни. На їхню думку, ця історична подія була переломною для поневолених Туреччиною держав Західної Європи. Військове побратимство українського і польського народів зробили свою вирішальну історичну справу — підірвали могутність османських завойовників. Раз і назавжди.

У дні свята біля фортечних мурів ожили сцени того великого протистояння. Тут же відбулось урочисте відкриття пам'ятного знака на честь перемоги запорозького козацтва під проводом Петра Сагайдачного та Війська Польського над турецькими поневолювачами.

— Вітчизна починається з батьківського дому, з дідівських могил, — сказав, виступаючи на велелюдному сході з цієї нагоди, гість свята народний депутат України, голова Львівської обласної Ради народних депутатів Вячеслав Чорновіл. — Багато їх на цих священних рубежах. Тут поклали свої голови ті, кому дорогою була рідна земля, її воля. Тож вклонімось їх пам'яті. І визнаємо, що недаремними були ці жертви, не марною звитяга. Те, за що ми сьогодні боремось, продовження справи героїв Хотина.

А днем раніше на околиці міста виріс рукотворний курган. Тисячі людей за давньою нашою традицією поклали в символічну козацьку могилу по грудочці землі. Лягла туди земля, привезена з Хортиці й Берестечка, батьківщини Петра Сагайдачного.

Україна повертає борги своїм героїчним синам, які рясно скропили страдницькою кров'ю шлях до омріяної незалежності.

Василь БАБУХ,
власний кореспондент «Голосу України».

Чернівецька область.

Майже сенсація

ДОЩИК ЗАМОВЛЯЛИ? ПРОШУ!

До відділу зайшов відвідувач. «Про мене вже писали «Известия», але на Україні кому не дають. Ось, будь ласка, стаття». («Известия», № 220 від 16 вересня. «Договор дороже денег»). Далі Володимир Горбатюк приголомшив нас звісткою, що може «замовляти погоду». Тобто встановлювати оптимальний режим для сходу озимих, збереження їх під сніговою ковдрою (товщу снігу він теж гарантує), ясне сонечко під час жнив.

І у фейлетоні, попри все уїдливе, відзначається, що погода, замовлена колгоспами, таки була. Хто її «зробив» — то вже інша справа.

Володимиру Артемовичу болить, що 3 мільйони гектарів на сході України доведеться пересівати — за прогнозами Гідрометеоцентру дощ не передбачається, отже озимі можуть не зійти до заморозків. В. Горбатюк же запевняє, що цілком спроможний «викликати» і тримати певний температурний і «опадовий» режим стільки, скільки потрібно замовнику. Крім цього, він може реально впливати на співвідношення сухої і дощової погоди, кількість опадів, товщу снігового покрову та швидкість його розставання, нейтралізувати ранні та пізні заморозки.

І робить все це В. Горбатюк всього за 1 карбованець з кожного гектара посівних площ. А вартість засіяного гектара — 300 карбованців. От і полічіть «скільки коштує поховати», тобто пересіяти.

Для тих, хто зацікавився цією інформацією, зазначимо, **що до початку проведення робіт необхідно перерахувати на розрахунковий рахунок київського кооперативу «Епігон» № 3461723 у Подільському відділенні Укрсоцбанку м. Києва МФО 322078 всього 25 відсотків від суми договору.** Володимир Артемович ГОРБАТЮК готовий відправитися у будь-яку область і тримати потрібну вам погоду, скільки необхідно.

ВРОЖАЮ ВАМ!

Адреса кооперативу «Епігон»:

252030, м. Київ-30, вул. Тарасівська, 30. Тел. 220-72-15, 449-66-62.

...Посібн...

ЯК ЗАРОБ...

Європа (насамперед її східна частин...
Для багатьох Східна навіть краще, ніж...
шим карбованцем нікому не потрібні. ...
ціалістичні країни з їхніми базарами й ...
й купити все, що завгодно.

Отже, у вас виникло бажання відвідати Краків, Варшаву, Бухарест чи то Белград з певною, досить прозаїчною, метою? Ну що ж, спробуймо вам допомогти не розгубитися в безкрайому морі бізнесу й підприємництва.

Спочатку (за умови, що ви щасливий власник закордонного паспорта), потрібно вибрати країну для «набігів». Це не так просто, як здається на перший погляд. З ряду об'єктивних та суб'єктивних причин пропонуємо Польщу. Чому саме її? Поперше, для в'їзду туди не потрібно обмінювати 200 доларів, як, наприклад, до Югославії. По-друге, там можна продати все набагато вигідніше, аніж у Румунії. Щодо інших країн, тамтешні ціни явно не зможуть вас задовольнити.

Якщо придбали туристичну путівку, ласкаво просимо до магазинів. Про конкретні товари та ціни на них на варшавських ринках говорити не будемо, адже ніщо в цьому світі не вічне, й усе, в тому числі й потреби польських трудящих, постійно змінюється. Але головне: не купуйте багато однорідного товару — буде важко проходити митний контроль, до того ж можуть виникнути проблеми в зв'язку з насиченням ринку в окремо взятому регіоні.

Прибу
групи,
тися зі
розпита
вини з
це знадо
му про
власної
По д
кордону
ти, яким
па. Зроз
ник нап
що він
бюро, а
офіційн
основном
запружд
ви. Тож
ренти, я
на това
ся з вод
платиться
карбован
рут. У а
дуться т
щий.
Приїх
дивуйтес
бусній ч
це не зр
спробуйт
ближче
катимете
зранку з
дві, до н
перетнет
Будем
удалося
тами в
ти нелег
відносно
сати не

КРОК ДО БІ...

Чемпіонат країни серед клубів вищої ліги. 27-й тур. Важливу перемогу над сусідами — дніпропетровцями — здобув запорізький «Металург» — 3:2. А от «Металіст», який балансує над прірвою, поступився в Єревані «Арарату» — 1:2. На жаль, відчутно — 1:4 програв у Ташкенті «Шахтар». Одеський «Чорноморець» до свого активу може записати нічию — 1:1 в Москві проти «Динамо».

Зрозуміло, що найбільший інтерес викликали матчі за участю претендентів на «золото». Московський «Спартак» спіткнувся в Душанбе, віддавши очко місцевому «Паміру» — 2:2. А от ЦСКА шансу не втратив і переграв земляків - засіяльників — 3:1. Це дозволило армійцям наздогнати спартаківців. І тепер у турнірній таблиці знову двовладдя.

Не менш цікаво проходить й суперечка за бронзові медалі між московським «Торпедо» і київським «Динамо». Але автозаводці свій матч з

владикав
ком» на
на 5 жон
А от
один рі
«Дина
намо»
Кияни
склади: М
ний, Ал
роз, Шм
лець, Ян
ленко, К
46), Шар
Голи з
86), Кова
подарів,
гостей.
Якось
перший
ся други
мінчанин
команду
ми земл
згустили
українсь
цього ніб
чезного
грати ле
штою, д
піх.
— Ця
нам сил

З ПОТОКУ ПОВІДО...

Теніс. Блискучою перемогою українського тенісу завершився міжнародний жіночий турнір «Санкт-Петербург Лейдіз Оупен», який входить до серії змагань «Крафт Дженерал Фудз». Його призовий фонд 100 тисяч доларів. В одиночному розряді львів'янка Лариса Савченко перемогла Барбару Рітнер з Німеччини — 3:6, 6:3, 6:4.

У парному розряді киянка Наталя Медведєва і Олена

Брюховен
ру над
дуетом
(Франція
глія) —
Хокей.
піонат кр
«Динамо
мік» —
«Торпедо
горськ) —
«Лада» —
— «Спар
педо» (Я
тор» —

ГОЛОС України

ЗАЦЬКА КРОВ АЛАЄ І ГУДЕ

...дей з усіх куточ... зібрались в ос... ві дні на круто... ра, щоб пошану... героїв, які ро... 1621-го здолали ...ами грізної твер... ...их поневолюва...

...виднокол з'я... золоченими ху... ереду якого двоє у козацьких жу... портрет Петра ... Були то зем... гетьмана з ...ців Самбірського ...ської області. З ...в ніч на березі ...пал... ватри ...ка... козаць... ...івали давніх пі... ...оброго Конаше... бойових побра... ...ювали в пам'я... ...епізоди Хотинсь... був приємно ...бізнаністю цих ...ді, їх глибоким цього склад... ...нашої національ...

...довж багатьох літ ...ужого голосу. У ...опусах Хотинсь... ...водились скупі ...не дай Боже, не ...голові ...раїнця ...тизму, ...у ще ...мо ми до істини, ...історичний лік...

...екторами висвіт... ...даних минулих ...уко... ...ретична ...проведена в Хо... ...хіли участь ук... ...польські істори... ...алізуються на ...нської війни. На ...ця історична по... ...ломною для по... ...уреччиною дер... ...Європи. Війсь... ...ство українсь... ...ського народів

зробили свою вирішальну історичну справу — підірвали могутність османських завойовників. Раз і назавжди.

У дні свята біля фортечних мурів ожили сцени того великого протистояння. Тут же відбулось урочисте відкриття пам'ятного знака на честь перемоги запорозького козацтва під проводом Петра Сагайдачного та Війська Польського над турецькими поневолювачами.

— Вітчизна починається з батьківського дому, з дідівських могил, — сказав, виступаючи на велелюдному сході з цієї нагоди, гість свята народний депутат України, голова Львівської обласної Ради народних депутатів Вячеслав Чорновіл. — Багато їх на цих священних рубежах. Тут поклали свої голови ті, кому дорогою була рідна земля, її воля. Тож вклонімось їх пам'яті. І визнаємо, що недаремними були ці жертви, не марною звитяга. Те, за що ми сьогодні боремось, продовження справи героїв Хотина.

А днем раніше на околиці міста виріс рукотворний курган. Тисячі людей за давньою нашою традицією поклали в символічну козацьку могилу по грудочці землі. Лягла туди земляця, привезена з Хортиці й Берестечка, батьківщини Петра Сагайдачного.

Україна повертає борги своїм героїчним синам, які рясно скропили страдницькою кров'ю шлях до омріяної незалежності.

Василь БАБУХ,
власний кореспондент «Голосу України»

Чернівецька область.

Посібник для гендлярів

ЯК ЗАРОБИТИ МІЛЬЙОН

Європа (насамперед її східна частина) стала доступною. Для багатьох Східна навіть краще, ніж Західна, де ми з нашим карбованцем нікому не потрібні. Інше — колишні соціалістичні країни з їхніми базарами й можливістю продати й купити все, що завгодно.

Отже, у вас виникло бажання відвідати Краків, Варшаву, Бухарест чи то Белград з певною, досить прозаїчною, метою? Ну що ж, спробуймо вам допомогти не розгубитися в безкрайому морі бізнесу й підприємництва.

Спочатку (за умови, що ви щасливий власник закордонного паспорта), потрібно вибрати країну для «набігів». Це не так просто, як здається на перший погляд. З ряду об'єктивних та суб'єктивних причин пропонуємо Польщу. Чому саме її? По-перше, для в'їзду туди не потрібно обмінювати 200 доларів, як, наприклад, до Югославії. По-друге, там можна продати все набагато вигідніше, аніж у Румунії. Щодо інших країн, тамтешні ціни явно не зможуть вас задовольнити.

Якщо придбали туристичну путівку, ласкаво просимо до магазинів. Про конкретні товари та ціни на них на варшавських ринках говорити не будемо, адже ніщо в цьому світі не вічне, й усе, в тому числі й потреби польських трудящих, постійно змінюється. Але головне: не купуйте багато однорідного товару — буде важко проходити митний контроль, до того ж можуть виникнути проблеми в зв'язку з насиченням ринку в окремо взятому регіоні.

Прибувши на місце збору групи, спробуйте познайомитися зі своїми «колегами» й розпитати в них останні новини з польських базарів — це знадобиться в майбутньому процесі впровадження власної «цінової політики».

По дорозі до державного кордону належить встановити, яким маршрутом їде група. Зрозуміло, водії та керівник наполягатимуть на тому, що він затверджений у турбюро, але пам'ятайте: всі офіційні маршрути (а це в основному Хелм—Варшава) запруджені такими ж як і ви. Тож навіщо зайві конкуренти, які збиватимуть ціни на товар? Краще домовитися з водіями, попередньо заплативши їм якусь тисячу карбованців, і змінити маршрут. У автобусі завжди знайдуться ті, хто знає, який кращий.

Приїхавши на митницю, не дивуйтеся довжелезній автобусній черзі, а мерщій, поки це не зробила інша група, спробуйте купити місце ближче до КПП. Інакше чекатимете 5—7 днів. А так, зранку заплативши тисячу чи дві, до вечора спокійненько перетнете кордон.

Будемо вважати, що вам удалося з найменшими втратами в часі й товарі пройти нелегку митну перевірку, відносно якої ми нічого писати не будемо: адже раз на раз не приходиться. Тепер запам'ятайте основне: продавати краще в маленьких, а купувати, навпаки, у великих містах.

На базарі не потрібно викладати одразу весь товар, тому що важко буде за ним стежити й обов'язково щось вкрадуть. Краще подивіться, що продають ваші сусіди й пропонуйте інше. Таким чином, вдасться, не виймаючи речей, знати, чи користуються вони попитом. А розпродавши частину, обновити «асортимент» товарами, які сусіди вже продали. Не поспішайте зразу ж пустити все оптом, тому що перекупники (а саме вони запропонують вам це) скуповують лише те, що користується попитом. Тож ви й самі продасте з більшою вигодою.

Не стійте мовчки, а постійно рекламуйте свій товар, яким би він не був. Пам'ятайте: реклама — двигун торгівлі (поляки добре розуміють українську), — тому з мовою проблем не буде. Якомога більше посміхайтеся й спілкуйтеся з клієнтами-покупцями.

Сподіваючись, можете подумати над тим, на що витратити зароблені мільйони (сподіваємося, що хоча б у Польщі ви триматимете в руках справжній, хоча й у злотих, мільйон). Є декілька способів витратити їх з користю для себе й Вітчизни, але про це наступного разу.

Валерій ВАРЕНИЦЯ,
журналіст.

Київ.

Коротко

МАРСЕЛЮ ПРО ЧОРНОБИЛЬ

Днями з Ялти відправиться яхта «Батьківщина» Київського крейсерського яхт-клубу, яка візьме курс на Марсель. Мета походу — донести до громадськості інформацію про біди українського народу, спричинені вибухом у Чорнобилі, і просити допомоги дітям — жертвам катастрофи. Яхту екіпаж побудував самотужки. Командир — голова київського кооперативу «Іскра» Дмитро Бирюкович.

Ялта,
Кримська АРСР.

САМ БОГ ВЕЛІВ

За наказом командира прикордонної військової частини № 9784 на території піднято національний синьо-жовтий прапор. Командир частини, майор Алік Порохнюк, за прапором до крайової організації Руху послав прапорщика Миколу Хохлова.

Рух-прес.

Одеса.

Майже сенсація

...И... ЗАМОВЛЯЛИ? ...ПРОШУ!

...зайшов відвіду... ...не вже писали ...е на Україні хо... ...Ось, будь лас... «Известия», № 220 ... «Договор доро... ...Далі Володимир ...голомшив нас ...може «замовля... ...Тобто встановлю... ...ний режим для ...збереження їх ...вологою (товщу ...гарантує), ясне ...ас жнив.

...оні, попри все ...ачається, що по... ...колгоспами, ...ті «зробив» — ...справа.

Артемовичу бо... ...мільйони гектарів ...іни доведеться ...за прогнозами ...тру дощ не пе... ...отже озимі мо... ...до заморозків. ...е запевняє, що ...ожний «викли... ...даний темпе... ...падовий» режим ...потрібно за... ...цього, він мо... ...пливати на спів...

відношення сухої і дощової погоди, кількість опадів, товщину снігового покрову та швидкість його розставання, нейтралізовувати ранні та пізні заморозки.

І робить все це В. Горбатюк всього за 1 карбованець з кожного гектара посівних площ. А вартість засіяного гектара — 300 карбованців. От і полічіть «скілько коштує поховати», тобто пересіяти.

Для тих, хто зацікавився цією інформацією, зазначимо, що **до початку проведення робіт необхідно перерахувати на розрахунковий рахунок київського кооперативу «Епігон» № 3461723 у Подільському відділенні Укрсоцбанку м. Києва МФО 322078 всього 25 відсотків від суми** договору. Володимир Артемович ГОРБАТЮК готовий відправитися у будь-яку область і тримати потрібну вам погоду, скільки необхідно.

ВРОЖАЮ ВАМ!

Адреса кооперативу «Епігон»:

252030, м. Київ-30, вул. Тарасівська, 30. Тел. 220-72-15, 449-66-62.

Спорт

КРОК ДО БРОНЗОВОЇ МЕТИ

Чемпіонат країни серед клубів вищої ліги. 27-й тур. Важливу перемогу над сусідами — дніпропетровцями — здобув запорізький «Металург» — 3:2. А от «Металіст», який балансує над прірвою, поступився в Єревані «Арарату» — 1:2. На жаль, відчутно — 1:4 програв у Ташкенті «Шахтар». Одеський «Чорноморець» до свого активу може записати нічию — 1:1 в Москві проти «Динамо».

Зрозуміло, що найбільший інтерес викликали матчі за участю претендентів на «золото». Московський «Спартак» спіткнувся в Душанбе, віддавши очко місцевому «Паміру» — 2:2. А от ЦСКА шансу не втратив і переграв земляків - залізничників — 3:1. Це дозволило армійцям наздогнати спартаківців. І тепер у турнірній таблиці знову двовладдя.

Не менш цікаво проходить й суперечка за бронзові медалі між московським «Торпедо» і київським «Динамо». Але автозаводці свій матч з владикавказьким «Спартаком» на його полі перенесли на 5 жовтня.

А от кияни зробили ще один рішучий крок до мети. «Динамо» (Київ) — «Динамо» (Мінськ). 3:1 (0:0). Кияни виступали в такому складі: Мартінкенас, Лужний, Алексаненков, Ю. Мороз, Шматоваленко, Ковалець, Яковенко, Заєць, Саленко, Юрченко (Грицина, 46), Шаран (Матвеєв, 68).

Голи забили: Саленко (49, 86), Ковалець (72) — у господарів, Величко (47) — у гостей.

Якось беззубо пройшов перший тайм. А коли почався другий, форвард від Бога мінчанин Величко вивів свою команду вперед. І над нашими земляками, здавалося, згустилися чорні хмари. Але українські футболісти після цього ніби позбавилися величезного вантажа й почали грати легко і упевнено. Зрештою, до них прийшов успіх.

— Ця перемога додасть нам сил і в боротьбі за призове місце, і в наступному матчі Кубка європейських чемпіонів з фінським клубом ХІК, — сказав мені капітан киян Ахрік Цвейба, який через травму в тій грі участі не брав, але за діями товаришів спостерігав пильно.

— Ну, а ви зможете вийти на поле в середу проти фінського чемпіона?

— Нога поки болить. Однак наш лікар Володимир Ігоревич Малюта робить все можливе, щоб одужання прийшло якомога швидше. Втім, якщо треба, то я готовий до бою...

А поки турнірні показники команд такі: «Спартак» і ЦСКА — по 39 очок, «Динамо» (Київ) — 33, «Торпедо» — 31, «Динамо» (Мінськ) і «Чорноморець» — по 28, «Динамо» (Москва) — 27, «Арарат» і «Дніпро» — по 26, «Шахтар» — 25, «Памір» — 24, «Металург» — 23, «Пахтакор» і «Металіст» — по 21, «Спартак» (Владикавказ) — 18, «Локомотив» — 17.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

Теніс. Блискучою перемогою українського тенісу завершився міжнародний жіночий турнір «Санкт-Петербург Лейдіз Оупен», який входить до серії змагань «Крафт Дженерал Фудз». Його призовий фонд 100 тисяч доларів. В одиночному розряді львів'янка Лариса Савченко перемогла Барбару Рітнер з Німеччини — 3:6, 6:3, 6:4.

У парному розряді киянка Наталя Медведева і Олена Брюховець з Одеси взяли гору над інтернаціональним дуетом Ізабель Демонжо (Франція) — Джо Дюрі (Англія) — 7:5, 6:3.

Хокей. Відкритий чемпіонат країни. Третій тур. «Динамо» (Мінськ) — «Хімік» — 4:5, ХК «Рига» — «Торпедо» (Усть - Каменогорськ) — 6:3, ЦСКА — «Лада» — 6:4, «Крила Рад» — «Спартак» — 5:2, «Торпедо» (Ярославль) — «Трактор» — 2:5, «Торпедо» (Нижній Новгород) — «Автомобіліст» — 1:6, «Ітіль» — «Авангард» — 1:1.

«Сокіл» (Київ) — «Динамо» (Москва). 4:5 (2:1, 0:2, 2:2). Шайби закинули: Савенко (12), Синьков (16,49), Бурханов (57) — у киян; Ковальов (17), Камінський (28), Корольов (29), Семак (44), Петренко (46) — у москвичів.

ПОГОДА

Як повідомили нашому кореспонденту з Гідрометеоцентру, 1 жовтня в західних областях, 2-го і в північних невеликий короткочасний дощ. На решті території без опадів. Вітер південно-східний з переходом на південно-західний, 5—10 метрів за секунду. Температура вдень 22—28, в західних областях 2 жовтня 17—22, вночі по республіці 8—13 градусів.

У Києві й області сьогодні вдень без опадів. Вітер південно-східний, 5—10 метрів за секунду. Температура 22—27 градусів.

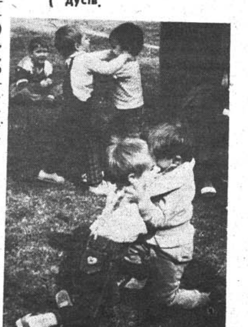

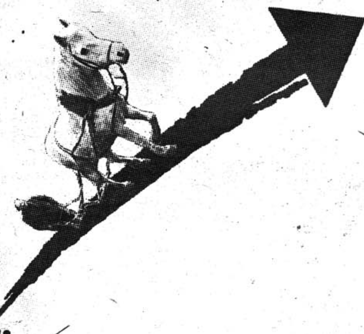
Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Чергова по випуску номера Людмила БАРАНЕВИЧ.
Тел. 446-61-13.

«НАЙБІЛЬШИЙ ВАШ КАПІТАЛ — ЛЮДИ», —

ВВАЖАЄ ЧЛЕН ПРАВЛІННЯ «ДОЙЧЕ БАНКУ» ГЕОРГ КРУПП

Ринок і ми

„О"

НЕДАВНО у Києві з діловим візитом побував член правління одного з провідних у світі і найбільшого у Федеративній Республіці Німеччина комерційних банків «Дойче банку» Георг Крупп. Банку понад 120 років, його загальна сума балансу становить 344 мільярди німецьких марок. Кількість клієнтів сягає за сім мільйонів чоловік. «Дойче банк» здійснює всі існуючі банківські операції — міжнародне і внутрішнє кредитування, видачу гарантій, лізинг, факторинг і т. д. Він має 1640 відділень, в тому числі 310 — за межами ФРН, в яких працює 57 тисяч чоловік.

Недавно експерти «Дойче банку» здійснили аналіз економічної ситуації в СРСР у зв'язку з переходом на ринкові відносини. Вони дійшли висновку, що Україна — перша серед республік, яка має найкращі передумови для переходу до ринку. Саме з цього і почалася розмова кореспондента «Голосу України» з паном Круппом.

— Скажіть, будь ласка, пане Крупп, чи немає зв'язку між такою високою оцінкою експертів «Дойче банку» можливостей України і вашим візитом до Києва?

— До певної міри я хотів у цьому переконатися, набути особистих вражень. Крім того, раніше наші відносини з вашою країною здійснювалися через Москву. Зараз ситуація змінилася. Стало очевидним, що слід будувати нові взаємовідносини, але вже з кожною республікою окремо. Україна — багата, у неї багаті традиції, промисловість, сільськогосподарське виробництво, культура, які представляють для нас величезний інтерес. Тому я тут.

— Чи співпали ваші враження з оцінками експертів «Дойче банку»?

— Вони абсолютно підтверджують результати цих досліджень. А багатофакторний аналіз економічної ситуації України свідчить, що республіка має надзвичайно багато шансів стати незалежною в найширокому розумінні цього поняття.

Крім того, я зустрічався з Головою Верховної Ради України паном Леонідом Кравчуком і Прем'єр-міністром паном Вітольдом Фокіним. Це люди, які мислять по-сучасному. Обидва виявили великий інтерес до розвитку кооперації з Німеччиною. Знаєте, керівники України викликають симпатію.

— Перепрошую, але мені доводиться досить часто чути від зарубіжних підприємців, ділових людей, офіційних осіб про подібні вияви симпатій. Але, крім компліментів, справи посуваються повільно. Україна ж чекає ділових пропозицій. І не стільки допомоги, скільки практичних кроків до співробітництва. Чи намічаються такі кроки і якщо намічаються, то коли?

— Згоден з вами, що треба говорити не про допомогу, а про співробітництво. Тим паче, Україна настільки багата, що сама собі здатна допомогти. А для співробітництва з Заходом потрібні відповідні і політичні, і економічні умови.

— Що ви маєте на увазі?

— Поясню. У колишньому Союзі функціонували певні структури, з якими можна було співробітничати. Тепер потенційні партнери залишилися сам на сам з республіками, де ці структури ще не створено, в усякому разі, вони не діють. Зокрема, банківська система — одна з найголовніших передумов для функціонування ринку.

Крім того, не зовсім зрозуміло, як події розвиватимуться далі. Чи діятиме в колишньому політичному СРСР економічне співтовариство на основі єдиної грошової одиниці, чи кожна республіка стане незалежною зі своєю валютою? Це важливо, адже зараз економічні зв'язки всіх республік дуже тісні. І якщо раптом ці зв'язки будуть розірвані, то неодмінно з'являться величезні труднощі. Прикладом тому може бути доля «рубля», який теж зник раптово, — маю на увазі для тих країн Східної Європи, де він діяв.

Тому ми, безумовно, підтримуємо всі демократичні зміни в республіках, прагнення до незалежності. Але нас не може не тривожити можливий розрив їхніх економічних зв'язків.

— Цікаво, а як ви ставитеся до ідеї впровадження національної грошової одиниці?

— Я розумію зацікавленість республіки у власній валюті. Але вважаю, що здійснювати цей крок у найближчі кілька років було б помилкою. Очевидно, тут слід підійти диференційовано, розібравшись, яка мета цього заходу — політична чи економічна?

На мою думку, під час перехідного періоду як валюта повинен функціонувати «рубль». Коли економічна ситуація поліпшиться, а республіка зможе експортувати свою продукцію, тоді можна подумати і про впровадження власної валюти. Не слід забувати і прикладу країн європейської співдружності, які прагнуть мати єдину грошову одиницю.

Хоч, ще раз підкреслюю, з розумінням ставлюся до намагань республіки зупинити інфляцію. Прем'єр-міністр Фокін, на мій погляд, абсолютно чітко бачить економічну ситуацію в республіці і є великим прихильником національних грошей. З його аргументами не можна не погодитися.

— Але повернемося до можливого співробітництва «Дойче банку» і України. Які тут існують можливості?

— Вони великі, і ми охоче співробітничали б з Україною. Проте існує одна надзвичайно важлива проблема, без вирішення якої неможливо говорити про співробітництво. Зовнішній борг Радянського Союзу західним банкам становить десятки мільярдів доларів. Хто сплачуватиме ці борги? Хто візьме їх на себе?

Захід хотів би знати, що ви хочете зробити — створити конфедерацію? Економічний союз? Яку валюту ви хочете мати? Як тільки ми одержимо відповіді на ці запитання, то й співробітництво розвиватиметься стрімко. А найголовнішою передумовою цьому стане єдність республік, які, відкинувши будь-які амбіції, повинні домовитися між собою, взяти на себе борги Союзу. Буде домовленість — буде й співробітництво.

— Як відомо, Прем'єр-міністр України Вітольд Фокін через уряд Німеччини звернувся за сприянням до фонду «Гермес»...

— Він зробив корисний крок — контакт з «Гермесом», який сам по собі є великим гарантом. Це організація, що сприяє розвитку міжнародного співробітництва. Але, на жаль, і в «Гермеса» великі претензії до Союзу, який заборгував йому 25 мільярдів німецьких марок. Знову ж таки постає питання сплати цього боргу республіками.

Бачите, оголосити незалежність не складно. Створити передумови для справжньої незалежності складніше, бо просто відсунути минуле, щоб почати з нуля, неможливо.

— І все ж мені здалося, що ви з оптимізмом ставитеся до майбутнього співробітництва з Україною...

— Звичайно! І знаєте чому? З одного боку, оптимізму мені додає відвідання одного з колгоспів Київської області, який називається «Зоря комунізму»...

— ?!

— Так-так, я мав нагоду там побувати. Це не така жахлива картина, яку я собі уявляв, читаючи про колгоспи в газетах. Безумовно, виробничі стосунки, що там існують, на рівні середньовіччя. Але це не вина людей, які працюють, а соціалістичної планової системи, що загнала їх у глухий кут.

Я побачив інше: чудова родюча земля і добросовісні, працьовиті люди, які люблять землю, що, вважаю, є вашим найбільшим капіталом.

При ринковій економіці ця земля і ця країна буде процвітати. Але не треба забувати, що ринок — насамперед приватна власність. Ніні це не означає, що слід приватизувати колгоспи, роздавши землю і все, що їм належало, — колгоспникам. Але створити акціонерні товариства, розподіливши акції серед його членів, — цілком прийнятно. І з'являться чудові результати.

— Буває, що в нас трохи побоюються слів: «приватна власність».

— Тоді залиште на місцях пам'ятники Леніну...

І ще один фактор, який додає мені оптимізму щодо розвитку наших стосунків, — це мої зустрічі з керівниками не тільки України, а й інших республік. На щастя, вони розуміють необхідність приймати рішення стосовно зовнішнього боргу Союзу. Розумію, що непросто буде взяти на себе борг. Але ми говоримо — робіть це швидше! Чим швидше ви це зробите, тим швидше ви почнете з нуля...

Інтерв'ю взяла Валентина ПИСАНСЬКА.

ЦЕНТРАЛІЗОВАНА РУЙНАЦІЯ?

За попередніми оцінками, близько півмільйона робітників та службовців Харківської області ризикують у наступному році залишитися без роботи. Більшість промислових підприємств, наукових та проектно-конструкторських організацій опинилися перед перспективою спаду виробництва, скорочення обсягів науково-дослідних робіт.

Понад 80 відсотків усіх поставок, на підприємства Харкова та області здійснювали інші республіки, насамперед Росія. А розвал системи централізованого постачання примусив переходити на прямі договори (які вже нинішнього року охопили 50—70 відсотків поставок), на складні бартерні угоди. Проте введення Кабінетом міністрів України заборони на вивіз продукції, інші адміністративні обмеження міжреспубліканських зв'язків руйнівно впливають на виробництво і швидше підривають, аніж захищають внутрішній ринок, заявили директори підприємств. На їхню думку, зусилля уряду щодо створення власних централізованих структур натомість колишніх союзних, підміни прямих зв'язків підприємств міжреспубліканськими угодами мають на меті лише зберегти за урядом контроль над матеріальними ресурсами, мають свідомо антиринковий характер і на практиці виявилися безперспективними.

Виходячи з ситуації, що склалася, підприємці Харківщини розробили невідкладні заходи щодо нормалізації економічного становища і мали на меті з підтримкою депутатів обласної Ради звернутися до Верховної Ради України за допомогою. Пропонувалось негайно зняти всі обмеження Кабінету міністрів України на прямі угоди, прискорити підписання договорів з республіками про зняття всіх обмежень на прямі зв'язки з підприємствами, науковими та проектно-конструкторськими організаціями; в стислі строки визначити потреби й можливості України в держзамовленні та довести їх до відома зацікавлених підприємств; прийняти законодавчі акти, які забезпечували б розвиток повномасштабних ринкових відносин; відмовитися від прямого урядового контролю за використанням підприємствами прибутку; включити в міжреспубліканські угоди розділ про спільну участь у розробці перспективних наукових напрямів тощо.

Однак під час обговорення цього звернення на сесії обласної Ради розгорілися такі гарячі дебати (мовляв, досить працювати на Москву!), що її голові нічого не лишалося, як відкласти проект.

Микола КОСТІН.

Харків.

За рішенням Організації Об'єднаних Націй сьогодні в усьому світі вперше відзначається Міжнародний день літніх людей. Його мета — привернути увагу урядових кіл, широкої громадськості до долі старшого покоління, забезпечення його життєвих, матеріальних і духовних запитів. Ініціатива ООН знайшла підтримку серед парламентаріїв, у трудових колективах, профспілкових, ветеранських та інших громадських організаціях нашої республіки.

Так збіглося, що саме в ці дні Міністерство соціального забезпечення України, покликане особливо турбуватися про літніх людей, очолив щойно призначений Верховною Радою республіки новий міністр А. Єршов. На сьогоднішній тематичній сторінці «Ветерани» друкуємо бесіду з ним нашого кореспондента, а також листи про життя ветеранів війни і праці.

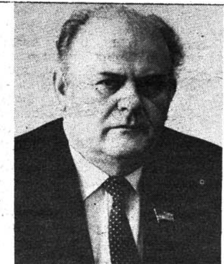
ЧЕКАЮТЬ НА ДОПОМОГУ

РОЗМОВА З МІНІСТРОМ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ АРКАДІЄМ ЄРШОВИМ

ІЗ ДОСЬЄ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»:

Аркадій Єршов народився на Миколаївщині, в родині офіцера. Батько загинув на фронті. Гіркота напівсирітства зіпсувала смак дитинства та юності. Втім, як і всім його ровесникам, чиїх батьків відібрала війна. Закінчив педагогічне училище, сільськогосподарський інститут плюс навчальний заклад, який тепер сором'язливо називають інститутом політології (Вищу партійну школу). За фахом учений-агроном, економіст. Працював учителем, заступником голови колгоспу. Трохи походив в партапаратниках. Потім «парт». поміняв на «рад». — був головою райвиконкому (на Миколаївщини та Рівненщині), першим заступником голови Рівненського облвиконкому. Незважаючи на «традиційно славну» біографію, користувався не дуже великою прихильністю колишніх колег по партійній роботі. На посаду голови облвиконкому «товариші» його не проштовхували: обирався на законних демократичних засадах — із семи кандидатур. До речі, саме він був для обкому кандидатурою не дуже бажаною.

Коли в минулому році зайшла мова про те, що народні депутати при високих посадах не хочуть іти на постійну роботу в парламент, Єршов вирішив попрощатися з кріслом голови і попросився на роботу в Комісію з питань чорнобильської катастрофи. За його участю розробили два відомі читачам чорнобильські закони і концепцію. І ось знову високий пост — міністра. Перший робочий день на новому місці почався із зустрічі з пікетом: інваліди звично «штурмували» Міністерство соціального забезпечення — «найбільше завоювання соціалізму» (таку характеристику відомству давав один з плакатів).

— Аркадію Віталійовичу, кажуть, ви не дуже раділи своєму призначенню?

— А чому тут радіти? Швидше можна заплакати, діставши такий спадок. Знаєте, мене ніколи не гризло честолюбство. Може, це й погано, але я не належав до солдатів, яким сниться маршальський жезл. Не марив я і про міністерське крісло. Тому на першу пропозицію Фокіна відповів відмовою. Потім відбулася ще одна розмова з Вітольдом Павловичем. Також сказав «ні». До Прем'єр-міністра підключилися Кравчук, Гриньов, десятки депутатів: говорили, що комусь треба йти на цю роботу. І я «здався». 24 серпня — в день проголошення Акта про незалежність України — дав згоду працювати в міністерстві.

— О, ваша «капітуляція» справді припала на знаменний день. Хай він буде щасливим і для нашої держави, і для вас.

— Дякую. Скажу чесно, я вважав, що в уряді повинні працювати люди молоді, енергійні, незакомплексовані. Мені ж, як бачите, за 40. Але всі мої «спокусники» кажуть, що саме в цьому відомстві найбільше цінуються життєвий стаж і розуміння людського горя. Мені здається, що за цими критеріями я, вибачте за нескромність, підходжу: не можу спокійно проходити повз чиїсь сльози. Хоч за життя й набачився людського лиха, а призвичаїтись до нього так і не зміг. Знаю, що можу бути міністром місяць-два, адже голоси про відставку уряду лунають і сьогодні. Але це мене не розхолоджує: хай два місяці, а все-таки щось зроблю нашим знедоленим людям.

— А що б ви хотіли найважливішого зробити? Чим можна допомогти народу? Адже ваше міністерство не Ротшильд, а навколо стільки вбогих, скалічених, нещасних.

— Звичайно, самі ми не вирішимо справу 12,5 мільйона пенсіонерів і 3 мільйонів інвалідів. Але разом з урядом, іншими відомствами можна багато чого зробити. Найголовнішою нині роботою вважаю новий «пенсійний» закон, над яким зараз працюють в постійних комісіях Верховної Ради. Наше міністерство, звичайно, також бере в цьому участь. До роботи ми залучили й групу інвалідів та пенсіонерів.

— Але, не маючи відповідного фінансового підґрунтя, важко зробити цей закон досконалим і діючим...

— Так, ви маєте рацію. На жаль, навіть хороші чорнобильські закони не працюють так, як ми всі того сподівалися. Бо в нашій пам'яті, на жаль, були дві сумні квітневі дати. Не хочу їх ототожнювати, але що обидві можна назвати чорними — так це точно. Маю на увазі 26 квітня 1986-го і 2 — 1991-го, коли злочинець Павлов зі своєю командою зробили все, щоб обібрати людей ще до того, як почали діяти ці закони.

Ми більше не повинні так безчесно обігрувати людей. Треба підготувати наповнений реальним змістом Закон про пенсії, а не повторювати той, що прийнято в Москві. Адже для такого легкого кроку не потрібні ні суверенність, ні Акт про незалежність. Ми — уряд України і маємо дбати про її народ. Особливо про тих, хто ледве зводить кінці з кінцями.

— Інколи й це не вдається.

— На жаль, не інколи... Подивіться на цей стос листів. А скільки не пишуть. Одне слово, люди чекають на допомогу, час обіцянок минув. Тому тепер наше міністерство перебуває на «казарменому» становищі. Ось і в вихідні працювала велика група спеціалістів. Повірте, це не примха нового міністра — показати, як він завзято взявся керувати. І не надмірна запопадливість улесливих підлеглих — прислужитися начальству. Далебі, не так. Це необхідність, викликана життям. Ми відпрацювали 600 врахованих пропозицій до проекту Закону, які надійшли від депутатів, інших зацікавлених осіб і місцевих Рад. Є ще 350 пропозицій. Потім уже з урядом будемо розмірковувати про можливості їх фінансового наповнення. Це також дуже відповідальний етап.

Закон повинен піти в парламенті в жовтні. Не думаю, що він пройде в другому читанні. Буде і третє. Але за цей Закон треба повоювати. Навіть, коли мені скажуть, що для нього немає коштів у республіці, не відступлю. Можна буде вводити його поетапно.

— Добре, Закон парламент прийме. Що далі робитиме ваше міністерство?

— Власне, тоді й починається широке поле діяльності. Нарахування, перерахування пенсій. Якщо Закон буде прийнято до 1 січня наступного року, то практично всі органи соціального забезпечення України повинні працювати в посиленому режимі, щоб впровадити цей Закон.

І ще. Треба подумати про підвищення заробітної плати працівникам соціального забезпечення. Я не маю на увазі співробітників міністерства чи навіть обласних органів. Кажу про тих нещасних районних інспекторів, які крутяться як білки в колесах за абсолютно мізерну платню. Дивіться, ввели купони, вийшов союзний Закон про пенсійне забезпечення, тепер український на підході. Ви уявляєте, скільки роботи випало на цих людей. А між іншим, їм — одним з небагатьох — майже ніколи не підвищували зарплату. І змушені ці працівники просто розбігатися — хто куди. Ні, доки я депутат (ще не склав свої повноваження), доки буду керівником відомства, завжди захищатиму інтереси рядових соцзабезпечення.

— А що буде з нерядовими? До речі, як вас зустріли у міністерстві. Розповідали, що уряд трохи затримався з вашим представленням і вам ніяково було заходити у власну приймальню.

— Коротка заминка справді вийшла. Фокін був в Естонії. Але все гаразд. У приймальні мене не затримали. До кабінету допустили.

Я не збираюся міняти команду. Думаю, і з цими людьми будемо робити справжню справу. Якщо ж хтось не зможе вписатися в наш стиль, щож, шкода... А взагалі я прагну до творчої, ініціативної діяльності, а не до відносин: я начальник — ти дурень. Бачили табличку на дверях приймальні: прийом працівників міністерства дві години на тиждень? Більше не побачите. Зніму. Хай до мене заходять, коли є потреба, а не в «комендантську годину». Ще мрію відрядити своїх спеціалістів, хоч кількох, на «буржуазний» Захід. Хай там дечого повчаться в «немилосердних» капіталістів, щоб і в нашому «милосердному гуманному» суспільстві вміли створити знедоленим людям пристойні умови.

На Україні 350 тисяч одиноких інвалідів. Уявляєте — не просто скалічених, хворих людей, а ще й самотніх. Абсолютно безпомічних. Правда, відділи соціальної допомоги вже діють. І 220 тисяч цих людей уже, — якісно чи не дуже, — але «охоплені турботою». Чому «не дуже»? Є багато прикладів, коли кошти, виділені на соціальну допомогу, використовують для впорядкування територій, тротуарів. Цими грішми розпоряджаються місцеві Ради народних депутатів, і, якщо там сидять чиновники, які більше дбають про антураж, ніж про людей, вважайте, «турбота» існує лише для звітів. Я ж мрію дійти до кожної знедоленої людини — у віддаленому селі чи на маленькому хуторі, щоб не залишалася вона наодинці з лихом і болем, безпорадністю і голими стінами.

Спасибі, допоміг нам у цьому Фонд миру — виділив 9 мільйонів карбованців на соціальну допомогу. Велика сума, і все ж мало. Тепер шукаємо спонсорів, щоб з їх допомогою підтримати всіх інвалідів та мешканців будинків-інтернатів. Серйозні в нас плани і щодо розвитку інвалідної промисловості.

А взагалі важко, дуже важко «сидіти» в цьому кріслі. Як на краю безодні. Але не можу дозволити собі «розкоші» — впасти, бо на мені висить в'язка. Знаєте як в альпіністів. Найбільше моє бажання — витягти її з прірви злиднів.

Інтерв'ю взяла Людмила КОХАНЕЦЬ, спеціальний кореспондент «Голосу України».

P. S. З досьє пікетника, інваліда 2-ої групи Василя Швеця.

Я б на це міністерство кинув бомбу. Так тут знущаються з людей. Міг би роман написати про свої стосунки з чиновниками, які відмахуються від нашого горя. Але не писатиму. І бомбу кидати не буду. Подивлюсь, що зробить новий міністр. Не знаю, який він керівник. Але людина, здається, непогана. Вийшов до нас, поговорили. Видно, переживає. А це добре, коли переживає. Я так і записав собі про нього, бачите, маю блокнота: біда навчила вести записи — в кого були, що нам сказали, як допомогли. Так ось: «Єршов десять разів порізаний сам. Знає, що таке лихо. Може, буде толковий міністр?».

Може.

З пошти

СПАСИБІ ПРОФКОМУ!

Понад 250 гірників шахти № 1 «Нововолинська» лікувалися й відпочивали цього літа в санаторіях Трускавця, Моршина, на Свитязькій базі відпочинку. Перевага щодо розподілу путівок надавалася ветеранам Великої Вітчизняної війни та інвалідам праці.

До речі, ціни на путівки для них встановлювалися пільгові — від 10 до 30 відсотків вартості. Решту платив профспілковий комітет шахти.

Гірники-ветерани щиро дякують профкому.

Тарас ЛЕХМАН.
Нововолинськ
Волинської області.

БЕЗДУШНІСТЬ

Я інвалід Великої Вітчизняної війни, живу на Волині. Якось прочитав у центральній пресі про те, що всесоюзне науково-виробниче об'єднання «Енергія» налагодило випуск протезів, які за якістю не поступаються закордонним зразкам. Зрадів, став писати в різні інстанції, благати, щоб допомогли придбати новинку (листування на восьми сторінках додаю). Після тривалого обміну «паперовими люб'язностями» нарешті одержав путівку-виклик до Українського науково-дослідного інституту протезування, що в Харкові. Хоч дуже важко мені туди їхати — треба було знайти людину, яка б мене супроводжувала, — все ж вирушив у далеку дорогу, дістався до інституту. А там — не приймають. Ледь упросив директора, щоб взяли на обстеження.

Наступного дня пояснили, що багатьох деталей до протеза, який мені потрібен, інститут не має і коли вони надійдуть, ніхто не знає.

— Навіщо ж тоді мене викликали? — запитую лікарку.

Вона руками розводить: звертайтеся, мовляв, до директора Г. Красюка, то його робота.

Побалакали, та так ні з чим і повернувся додому. Минає час, але й досі не можу заспокоїтися. Які безвідповідальні, безсоромні, бездушні люди! А ще науковці! Мені 73 роки. 46 з них ходжу на такому протезі, що кожний крок — то страшна кара! Думав, може, хоч на схилі літ дістану якесь полегшення. А одержав від керівників інституту таке, що й казати гірко.

І ще мені болить: чому це інвалідам з усієї України, щоб приміряти протез виробництва об'єднання «Енергія», треба їхати неодмінно до Харкова? Адже є протезні заводи і цехи у Львові та інших містах. Хіба не можна на їхній базі організувати складання нових протезів і відповідне медичне обслуговування інвалідів?

Олексій КУЛИК.
Луцьк.

ЛЕЙПЦІГСЬКИЙ ЯРМАРОК УКРАЇНИ

Наприкінці жовтня в Лейпцигу відбудуться Дні економіки України в Німеччині. Про цей масштабний захід кореспондентові «Голосу України» розповідає заступник голови президії Торгово-промислової палати України Віктор **ЯНОВСЬКИЙ.**

— Спочатку, як то кажуть, прокрутимо плівку назад, у досить недалеке минуле. За деякими підрахунками, на Україну припадала приблизно третина промислового експорту НДР плюс — велика кількість машин і обладнання з ФРН. Робилося це централізовано — через Москву, отже, далі сліди губилися. Тобто, наші партнери не знали, де встановлено їх продукцію — в Києві чи Кривому Розі, Львові чи Вінниці. Тому об'єктивно ставилися крапки на багатьох процесах, які, за законами ринку, мали б розвиватися й міцніти.

Що я маю на увазі? По-перше, було відсутнє обслуговування та постачання запасними частинами (після закінчення строку гарантії), не вирішувалися різні технологічні проблеми. По-друге, українських споживачів було позбавлено змоги вести справи з німецькими партнерами «напряму». По-третє, втрачався такий важливий аспект взаємовідносин, як «людський фактор», який, у принципі, давав змогу обмінюватися спеціалістами, технічними ідеями тощо.

Як ми торгували раніше? Існував Лейпцігський ярмарок, де СРСР виступав «у цілому», інколи надаючи певну кількість стендів «черговій» республіці. Відтепер, за умови, коли Україна стала незалежною, подібна практика нас не влаштовує. Так само, як, на мою думку, і німецьку сторону. Тому й народилася ідея, що нині втілюється в життя, про конкретний двосторонній економіко-технічний форум бізнесменів двох країн.

Бізнес-контакт

У чому ми бачимо вигоди від нього для України? Головна з них — це налагодження безпосередніх ділових зв'язків з німецькими партнерами — як «діючими», так і потенційними. Українські підприємства, передусім ті, які зацікавлені в конверсії (а це, як правило, заводи, що мають найвищий технічний потенціал), зможуть ознайомитися із спорідненими фірмами, отже, розробити програми взаємодії. Та наші підприємства, які свого часу зав'язали тісні зв'язки з заводами та фабриками Німеччини, розташованими в колишній НДР, матимуть змогу відновити й надалі розбудувати їх.

Нове в наших економічних відносинах — це впровадження так званої системи «лізингу». Вона обумовлює надання устаткування в оренду, причому — з гарантією й обслуговуванням. Приміром, наше підприємство, яке не має валюти на закупівлю технологічних ліній, обладнання, може «позичити» їх, сплачуючи орендну плату німецьким фірмам, а коли ця валюта з'явиться, то й придбати бажане. Водночас (і не тільки за системою «лізингу») вирішуватиметься питання щодо запасних частин та обслуговування тієї техніки, яку свого часу було нами придбано, але сліди виробників якої — я вже про це казав — губилися десь у нетрях московського центру.

До речі, той факт, що згаданий захід значною мірою здійснюватиметься під егідою нашої Палати, мав би змусити замислитись тих українських підприємців, які досі не стали її членами. Адже ми за символічну плату — за кілька сотень карбованців на рік — тобто, практично, «за красиві очі», могли б допомогти багатьом заводам, малим підприємствам, кооперативам вийти на зовнішній ринок, визначили б рівень конкурентоспроможності виробленої ними продукції у системі міжнародних економічних відносин, постачали б їх довідковим матеріалом.

Разом з тим, я переконаний, що значну вигоду Дні економіки України принесуть і німецькій стороні. Адже бізнес неможливий без підтримання старих зв'язків і встановлення нових. Плюс — широкий український ринок, відкритий для німецької техніки й технології. На мою думку, німецькі партнери також хотіли б допомогти своїм менш економічно розвинутим «новим землям» (тобто колишній НДР). Для них зв'язки з Україною, які мали тривалий взаємовигідний характер, — надзвичайно важливі.

Ми раді, що до майбутніх Днів економіки України у Лейпцигу обидві сторони виявили значний інтерес. З нашого боку в них братимуть участь близько 80 заводів, фабрик, малих підприємств, кооперативів. У німецькому списку — такі відомі фірми, як «Дрезднер Банк», «БАСФ», «Байєр», «Сіменс», «Роботрон», «Дойче Вагонбау АГ» та інші — загалом понад 200 учасників.

Ми вдячні Кабінетові міністрів України, нашому Національному банкові, а також Генеральному консульству ФРН у Києві за активну участь і дійову допомогу в організації Днів — нашого першого масштабного економічного заходу після прийняття Україною Акта про державну незалежність. Сподіваємося на успіх і на добрий початок загального процесу включення України до європейського ринку.

Розмову провів **Володимир САВЦОВ.**

Експрес-новини

З Белграда в бік Хорватії вийшла велика колона військової техніки. Хорватія і командування югославської армії висунули взаємні звинувачення в порушенні угоди про припинення вогню. Згідно з заявою федеральної армії, хорватські сили продовжують блокаду армійських баз.

* * *

Міністр оборони США Чейні очікує, що у відповідь на ініціативу президента Буша щодо скорочення ядерної зброї СРСР також проведе скорочення відповідних озброєнь. За словами Чейні, скорочення озброєнь не впливатимуть на обороноздатність Сполучених Штатів.

* * *

Згідно із заявою члена комісії ЄЕС Крістоферсена в СРСР може створитися становище економічної анархії за умови, якщо республіки скасують карбованець і впровадять власні конвертовані валюти. Крістоферсен підкреслив також, що радянський експорт енергії може знизитися в наступному році, якщо економіка СРСР не стабілізується, а неконвертовані валюти примусять кожну з республік вести розрахунки в твердій західній валюті, а це в свою чергу може призвести до подальшого скорочення радянської торгівлі із Східною Європою.

* * *

Тимчасовий прем'єр-міністр Румунії Роман знову закликав до проведення нових парламентських виборів. Він заявив, що новий коаліційний уряд, який хоче формувати президент Ілієску, служитиме недовгий час як перехідний.

Наш прес-клуб

Очима зарубіжних колег

Ми не маємо права ставитися до проблем розвитку демократії в СРСР лише як до однієї з багатьох. Треба діяти. Зволікання завдало б великої шкоди процесу реформ з усіма негативними наслідками, що з цього випливають. Ми мусимо зробити так, щоб надії та ідеали, які «прокинулись» сьогодні в СРСР, якомога швидше знайшли під собою матеріальну базу. Європейське співтовариство та інші країни Заходу, а також Японія повинні відкрити свої ресурси. І не тільки для того, щоб завоювати собі новий ринок, а й для подання негайної допомоги радянським людям.

«Берлінер цайтунг» (ФРН).

* * *

Якщо і цього разу не вдасться припинити озброєні конфлікти в Хорватії, то ніщо не врятує Югославію від нових жорстоких і трагічних авантюр, а надію на встановлення миру буде втрачено остаточно.

«Борба» (Югославія).

* * *

Політика президента РРФСР Єльцина щодо майбутнього соціального устрою республіки та Союзу є не більш як повторенням західних зразків демократії. Він — лише пішак в умілій грі Заходу. Щоб це зрозуміти, варто пригадати, яку рекламу зробили США російському опору з прицілом на утворення моделі економіки, яка передусім влаштовувала б американську адміністрацію.

«Ліберасьйон» (Франція).

* * *

У Сполучених Штатах канцлера ФРН розглядають як найвірнішого союзника М. Горбачова на Заході. Як Коль, так і Буш завзято роблять ставку на президента СРСР. Однак США вважають, що від Радянського Союзу виходить загроза. Тому вони бажають передусім упевнитися в тому, що центральна союзна влада має контроль над ядерною зброєю. Тільки тоді вони міркуватимуть, як можна допомогти СРСР.

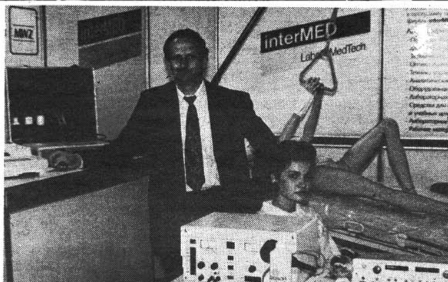
«Телепрограма «ЦДФ» (ФРН).

* * *

Ще однією віхою закінчення «холодної війни» стала укладена між Москвою і Вашингтоном угода про припинення поставок озброєнь своїм союзникам, які ведуть громадянську війну в Афганістані. Хоча Радянський Союз вивів свої війська з Афганістану ще в 1989 році, він продовжував подавати кабульському режиму щедру допомогу. Припинення цієї підтримки усуне постійний подразник в американсько-радянських відносинах, однак, на жаль, такий крок не гарантує швидкого закінчення цього руйнівного конфлікту. Розроблений ООН план припинення вогню, який має привести до сформування тимчасового уряду і проведення загальних виборів, дає найбільші шанси на мир. Відтепер Вашингтон і Москва можуть нарешті працювати разом і добиватися реалізації цих шансів.

«Нью-Йорк таймс» (США).

Погляд

НЕБЕСНА АФРОДІТА

Швейцарська фірма «Пілатус» широко розрекламувала нову модель літака PC-XII, під умовною назвою «Афродіта». Машина має прекрасні технічні дані: максимальність польоту — 3000 кілометрів, швидкість — 500 кілометрів на годину. Ця модель чомусь викликала надзвичайний інтерес у представниць чарівної статі, які займаються любительською авіацією. Машиною зацікавилася британська принцеса Діана. За словами одного з представників фірми «Пілатус», цей літак дуже комфортабельний і тому користуватиметься попитом у любителів авіації та бізнесменів. Як повідомив словацький журнал «Свет», розробку такого типу літака під умовною назвою «Олена» було ще 10 років тому підготовлено в одному з авіаклубів Братислави, але вона не знайшла підтримки в місцевої бюрократії...

Фото ТАРС.

Голос України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Анатолій ГОРЛОВ
перший заступник головного редактора

Олександр БІЛИК
заступник головного редактора

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ
член-кореспондент АН України

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ

Леонід САМОЙЛЕНКО
заступник головного редактора

Борис СИДОРЕНКО
заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ

Віталій СУДДЯ
відповідальний секретар

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Відповідальний секретар Віталій Суддя.

Черговий редактор Яків Гальченко.

Автори макета — Анатолій Миронічев, Леонід Підлужний.

Випусковий — Леонід Клюско.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Тамара Баштанник, Наталія Власик, Людмила Морозова, Людмила Нєсєна, Антоніна Сильверстова, Любов Станачич, Людмила Терещук.

Верстальники: Тетяна Балюк, Ольга Яценко, Алла Будникова, Марія Солодюк, Сергій Скаженюк.

Лінотипісти: Наталія Позняк, Валентина Чичирко.

* * *

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ-74, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 156.200

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 03151901.